

ירמיהו פרק כ

תרגום יונתן

(א) ושמע פשחור בר אמר כהנא והוא ממנא סגן כהניא בבית מקדשא דיי דירמיה מתנבי ית פתגמיא האלין :

רד"ק

(א) פקיד - נגיד הפקיד הגדול שהוא נגיד על כלם ותרגם יונתן ממנא סגן כהניא :

בבלי קידושין ע:

אמר רב יהודה אמר שמואל : ארבע מאות עבדים, ואמרי לה ארבעת אלפים עבדים היו לו לפשחור בן אימר, וכולם נטמעו בכהונה, וכל כהן שיש בו עזות פנים אינו אלא מהם. אמר אבוי : כולהו יתבן בשורא דבנהרדעא.

בבלי תענית כז.

תנו רבנן : ארבעה משמרות עלו מן הגולה, ואלו הן : ידעיה, [חרים], פשחור, ואימר. עמדו נביאים שביניהם וחלקום והעמידום על עשרים וארבעה.

רש"י שם

עלו מן הגולה - בבית שני, והשאר לא עלו, שהרבה מישראל נשתיירו, ולא רצו לעלות. פשחור ואימר - ומבעיא לי, דפשחור לא כתיב גבי עשרים וארבע משמרות (דברי הימים א' כד).

מלבי"ם פרק י"ט

(יד) ויבא ירמיהו מהתופת אשר שלחו ה' שם להנבא - ר"ל ה' שלחו רק שינבא בהתופת ושם היה שלוח מה', אבל מה שהלך ונבא זאת שנית בחצר בית ה' זה עשה מדעתו, וזה הוצעה למ"ש אח"ז שפשחור הכהן, שעל הנבואה שנבא במקום התופת לא היה יכול לשלוט בו כי היה שליח מה', רק ע"מ שדבר מעצמו בלא ציוי לא היה שליח ה' והיה יכול לשלוט בו :

חובות הלבבות שער הביטחון פרק ג

והחמישי, שאין ביד אחד מהברואים להועיל את נפשו ולא להזיקה ולא לזולתו, כי אם ברשות הבורא יתברך, כי העבד כשיהיה לו יותר מאדון אחד ויהיה כל אחד מהם יכול להועילו, לא יתכן לו לבטח על אחד מהם, מפני שמקוה התועלת מכל אחד מהם. ואם יהיה אחד מהם יכול על תועלתו יותר משאריתם, יהיה חוזק בטחונו בו כפי יכלתו, אע"פ שהוא בוטח בשאריתם, ואם לא יוכל להועילו ולהזיקו, כי אם אחד מהם בלבד, על כרחו יבטח עליו לבדו, מפני שאינו מקוה תועלת מזולתו. וכן כשירגיש האדם, שלא יועילנו ולא יזיקנו אחד מהנבראים אלא ברשות הבורא ית', ישוב לבו מיראתם ותקותם, ויבטח על הבורא לבדו, כמ"ש : אל תבטחו בנדיבים בבן אדם שאין לו תשועה.

רד"ק

(ו) ואתה, אתה וכל אהביך - ולמעלה אמר על אהביו שיפלו בחרב אויביהם והנה אומר שיקברו בבבל רוצה לומר אותם שימלטו מחרב ירו' ילכו בשבי בבל ושם ימותו ויקברו והקללה הוא שיקברו בארץ טמאה לפיכך אמר ושם תקבר כי אחר שאמר ושם תמות ידוע הוא ששם יקבר אלא דרך קללה זכר לו הקבורה שיקבר בארץ טמאה ומה שאמר בכל פסוק מהם כל אהביך רוצה לומר רבים מאהביך כי יבא כל בענין הזה כמו וכל הארץ באו מצרימה רוצה לומר רבים מהארץ וכמוהו רבים :

מלבי"ם

(ו) ושם תקבר - ר"ל לא תשוב לא בחיים ולא אחרי המות :

ילקוט שמעוני ירמיהו ש

(כ) ואתה פשחור וגוי' ובבל תבוא ושם תמות ושם תקבר. רבי חלבו אומר המת בחוצה לארץ ונקבר בחוצה לארץ שתי צרות בידו אחת צרת המיתה ואחת צרת הקבורה, ור' חמא בר חנינא אמר המת בחוצה לארץ כיון שנקבר בחוצה לארץ אין בידו אלא (מיתה) [צרה] אחת, ומה מקיים רבי חמא בר חנינא ושם תמות ושם תקבר, שקבורת ארץ ישראל מכפרת לו שנאמר וכפר אדמתו עמו :

מורה נבוכים חלק ב ל"ז

וטבע זה הענין מחייב למי שהגיע לו זה השיעור הנוסף מן השפע שיקרא בני אדם על כל פנים יקובל ממנו או לא יקובל ואפילו יזיק בעצמו, עד שאנחנו נמצא נביאים קראו בני אדם עד שנהרגו, השפע ההוא האלהי יניעם ולא יניחם לשקוט ולא לנוח בשום פנים ואפילו הגיע לרעות גדולות, על זה תמצא ירמיהו ע"ה כי כשהגיעהו מבזיון המורים הכופרים ההם אשר היו בזמנו, השתדל לסתום נבואתו ולא יקראם אל האמת אשר מאסוהו, ולא היה יכול לסבול, זה אמר כי היה דבר ה' לי לחרפה ולקלס כל היום ואמרתי לא אזכרנו ולא אדבר עוד בשמו והיה בלבי כאש בוערת עצור בעצמותי ונלאיתי כלכל ולא אוכל, וזהו ענין מאמר הנביא האחרון ה' אלהים דבר מי לא ינבא, ודע זה:

אור השם, קרשקש, מאמר ב', ד, ב.

למכים ולקני למרטים" וגו'. ואמר עוד (ירמיה ב, ט): "ואמרתי לא אֶזְכְּרוּ, וְלֹא אֶדְבַּר עוֹד בְּשֵׁמוֹ, וְהָיָה בְּלִבִּי כְּאֵשׁ בֹּעֶרֶת עֶצֶר בְּעֶצְמֹתַי. וְנִלְאִיתִי כִּלְכַל וְלֹא אוֹכֵל". וכמה שָׂבָא בְּשִׁבְלָה מִהֶאֱבֹת. וְאִמְנָם, לְמַה שֶׁזָּה יִתְחַיֵּב לְשִׁלְמוֹת הַנְּבִיא וְחֹק אֲחֵבְתוֹ בְּעִבּוֹדַת הַשָּׁמַיִם. הָיָה כֹּל עוֹד אֲשֶׁר יִהְיֶה הַשְּׁלֵמוֹת יוֹתֵר גָּדוֹל, וְהֶאֱהָבָה יוֹתֵר מְזַקָּה, יִהְיֶה הַתְּשׁוּקָה וְהַפֶּסֶף יוֹתֵר גָּדוֹל לְקִרְא לְזוֹלָתָם לְעִבּוֹדַת הָאֱהוּב. וְלָזֶה הוּא מִבְּאֵר שִׁיתְחַלְפוּ מִדְּרָגוֹת הַנְּבִיאִים בָּזֶה. וְהוּא מֵה שְׁרָצִיתִי לְבָאֵרוֹ בְּשִׁלְשִׁי.

אור השם אבן עמוד מס 205 קרשקש, חסדאי בן אברהם הודפס ע"י תכנת אוצר החכמה

אולם השלישון, והוא הפסוק הנמרץ לקרא לזולתם לעבודת הש"י, שיתחלפו גם כן מדרגות הנביאים בהם, די במה שתמצא בהם בדרגת הנביאים תמיד, שלא היו נמנעים מלהזכירם, ואם היו מלעיבים ומתעמתים בהם. אמר (ישעיה נ, ו): "אוי נתתי

רד"ק

(יא) וה' אותי - הם חושבים להמיתני ומזה לא אפחד כי ה' הבטיחני ואמר אלי ונלחמו אליך ולא יוכלו לך והוא עמי כגבור עריץ שיהיה עמי שלא אפחד או פי' ונתן אותי כמו גבור עריץ לעמוד כנגדם ותרגי יונתן וה' מימריה בסעדי כגבר תקיף:

מלבי"ם

(יד) ארור - ביום שנתעברה אמו של ירמיה בירמיהו הרג מנשה את כל נביאי ה' והיה יום ארור, וז"ש ארור היום אשר ילדתי בו - ר"ל שהוא ארור מכבר, ויום שנולד ירמיה היה תשעה באב שהיה עתיד הבית להחרב בו, ועז"א שיום הלידה אל יהי ברוך - בעתיד:

רד"ק

(טו) ארור האיש אשר בשר את אבי - ואעפ"י שהיה מקלל ממרירות נפשו יש לתמוה איך היה מקלל המבשר כי אם הוא היה בחיים תשיגהו קללה ואולי היה איש טוב המבשר והיה לירמיהו עון על קללו אותו ואמר כי נודע לו כי פשחור בן אמר היה המבשר: שמח - שמחה באמת שמחהו כשאמר לו כי בן זכר נולד לו כי בני אדם שמחים לבן זכר ודואגים על הנקבה ואם היה יודע אבי סופי שיהיו ימי בעמל ויגון לא היה שמח בי: